

La ràdio creix a Catalunya

Fa un mes que s'ha engegat la nova temporada. Els programes ja han arrencat i els professionals treballen a tot ritme per esgarrapar i mantenir una part de l'audiència que enguany té molt per triar, atesa l'ampliació de l'oferta. Antoni Bassas, Josep Cuní, Joan Barril i Albert Om reflexionen per a EL TEMPS sobre la ràdio i la nova temporada.

La temporada radiofònica 2000-2001 que tot just acaba de començar obre una nova etapa de la història de la ràdio a Catalunya: l'entrada d'emissores privades de programació convencional que emeten en català amb cobertura pràcticament a tot el territori del Principat i que fan una competència directa a la ràdio pública catalana. Les dues cadenes que s'incorporen al dial radiofònic són Ona Catalana i RAC 1, que al darrere tenen els grans grups de comunicació: en el primer cas, Grupo Zeta (editor d'*El Periódico*) i, en el segon, el Grup Godó (editor de *La Vanguardia*). S'omple, així, el buit que hi havia en l'àmbit de la ràdio convencional, comercial i privada en català, cosa que des d'alguns àmbits s'interpreta com un pas vers la normalització del país. Amb l'arrencada d'aquestes emissores també s'igualava, per primera vegada, l'oferta de ràdios de programació generalista que emeten pràcticament per a tot el Principat en espanyol i en català, de manera que, al costat de RNE, cadena SER, cadena Copé i Onda Cero, els oïdors hi trobaran Catalunya Ràdio, COM Ràdio, Ona Catalana i RAC 1. A més, també cal tenir en compte la presència de Ràdio 4 (RNE) i d'Onda Rambla Catalunya, que emet vint-i-quatre hores de programació convencional, en català i en espanyol, i que col·labora amb Onda Cero en el programa *Protagonistas*, de Luis del Olmo (el segon programa més escoltat a Catalunya, després d'*El Matí* de Catalunya Ràdio). La pregunta del milió és saber si hi haurà prou espai per a tanta oferta, una pregunta que de moment no té resposta, però que ja aniran respo-

nent l'audiència i el mercat publicitari.

La franja del matí a la ràdio continua essent l'estrella de la programació de totes les emissores. Les veus d'Antoni Bassas, Josep Cuní, Joan Barril i Albert Om faran companyia als oïdors de Catalunya Ràdio, Ona Catalana, Com Ràdio i RAC 1 durant tota la temporada. Cadascun és conscient que no solament es fan la competència, sinó que també s'ha de tenir molt present tota l'oferta radiofònica que s'emet en castellà per a tot l'estat espanyol i que a Catalunya també té força seguidors.

El matí de Catalunya Ràdio. Antoni Bassas és capdavanter d'audiència a Catalunya amb aquest programa que s'emet cada dia de les vuit del matí a les dotze del migdia i que produeixen un equip de disset persones. Per ell, el fet que hi hagi més oferta que mai no significa cap augment especialíssim de la competència i recorda que Catalunya Ràdio ha de competir amb les principals cadenes espanyoles i que, en l'àmbit català, ja competeix, des de fa cinc anys, amb COM Ràdio. "És veritat que hi ha més competència, però a base de repetir-ho tant, al final farà l'efecte que vivíem en un món de monopoli on només hi havia Catalunya Ràdio, i això fa molt temps que ja no és així. O és que la COM no va ser al seu moment la gran operació d'alternativa a Catalunya Ràdio? O és que Onda Rambla no és una cadena que intenta operar a tot Catalunya? Fa molt que Catalunya Ràdio té competència, però se n'ha sortit. La situació, doncs, no és nova del tot; però ara hi ha un matís principal, i és que al darrere de les dues noves ofertes hi ha

dos grans grups de comunicació i això dóna als nostres competidors una força fins ara desconeguda”.

Tampoc no li agrada de parlar de la possible limitació del mercat d'oïdors a Catalunya. “Aquest és l'altre gran tòpic d'aquests dies i ja començo a estar tip de parlar-ne, perquè sembla que tinguem poca confiança en les nostres capacitats de fer una ràdio competitiva i que engresqui en català. No vull contribuir a magnificar aquesta mena de pessimisme ambiental. Si us plau, deixem de parlar de limitar-nos i vejam si entre tots som capaços de dignificar en públic les nostres expectatives. Amb això no vull dir que hi hagi oïdors per a tothom, sinó que d'entrada no podem renunciar a la possibilitat que n'hi hagi”. Antoni Bassas reconeix que l'interessa tota la ràdio que es fa en aquests moments i que escolta moltes emissores, fins i tot locals o de districte. Diu que és una bona manera de saber si la ràdio avança.

Els matins amb Josep Cuní. Aquest programa és la nau insígnia de la cadena Ona Catalana. Es pot sentir cada dia de les sis del matí a les dotze del migdia i és fruit del treball d'un equip d'una desena de persones, al capdavant del qual hi ha Josep Cuní. Ell veu la temporada radiofònica “molt interessant, molt atractiva i molt competitiva”. Tot i això, matisa que la ràdio sempre ha treballat en competència i que també és competència tota la ràdio que emet en llengua castellana. Així, doncs, tanta competència li fa Catalunya Ràdio com la cadena SER, per exemple. “Per què no?” De fet, no li agrada gens de parlar de “ràdio en català”. “Em nego a posar adjectius que delimitin el concepte de ràdio per qüestions idiomàtiques. Tot el que sigui etiquetar vol dir restringir, i això és contrari a la finalitat de la ràdio”. I explica que “la meua aposta des del dia que vaig passar a fer ràdio en català (Catalunya Ràdio, setembre del 1984) va ser que jo feia ràdio i punt. En faig en català perquè és la meua llengua, sóc al meu país i en faig per al meu país. En quin idioma l'he de fer, si no? Em sorprèn que setze anys després es torni a parlar d'això, com si el país no hagués evolucionat. Em nego a acceptar-ho. Si

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Antoni Bassas (Cat. Ràdio), Josep Cuní (Ona Catalana), Joan Barril (COM) i Albert Om (RAC-1). Coincideixen en els matins radiofònics del Principat.

Us fa por la competència?

Antoni Bassas: “No, si no, no sortiria de casa. Sempre he treballat en *prime time*, per tant, he hagut de competir amb els millors. Por, no me'n fa; respecte, sí. Però, quan la ràdio només sigui un patiment i un lluita per la competència, la deixaré córrer. La ràdio com a instrument de guanyar diners no m'interessa.”

Josep Cuní: “No, al contrari. M'estimula. Però és que la ràdio sempre ha treballat en competència. Què ens sorprèn ara? La competència? És curiós, perquè el fenomen que apareix és una distorsió de la realitat. No podem tancar el visor només en el concepte català i en la llengua catalana. I afortunadament els anunciants es mouen per interessos comercials, amb independència de la llengua.”

Joan Barril: “No..., jo d'aquí a uns quants anys ja no faré això. Per mi, els mestres de la ràdio són en Cuní i en Gabilondo. A més, la gent normalment es pensa que les emissores generalistes es fan competència les unes a les altres, però jo diria que l'autèntica competència és la ràdio-fórmula musical.”

Albert Om: “M'agrada que cadascú pugui triar el que més li plagui. Em sap greu de treballar tantes hores sense poder escoltar què fan els altres. Més que estar pendent de la competència i de l'audiència, el que vull és fer un bon programa i, a partir d'aquí, la resta ja anirà venint.” **T. S.**

no hagués evolucionat, ara no hi hauria dues cadenes de ràdio privades”. I encara va més enllà. Cuní reflexiona així en veu alta, demanant-se i responent-se a ell mateix: “O..., però que faries ràdio en castellà? Sí que faria ràdio en castellà perquè gràcies a Déu també el sé parlar i si tingués una bona oferta..., ho faria. Per què no? Ho veig molt clar. No condicionaria les meves possibilitats d’am-

ràdio són uns altres, però procuraré de fer-ho tan bé com pugui”. Compta amb un equip d’una quinzena de persones per fer el programa que s’emet de set a onze del matí, entès i plantejat des d’un altre punt de vista: “No seria pas aquí, si no tingués els meus amics a l’equip. Entenem això com una etapa de la vida. Els altres, és clar, i fan molt bé, ho viuen com una professió. Però tots nosaltres

‘L’hora del pati’. Aquesta és una altra de les grans novetats de la temporada que comença i és l’aposta més diferent, perquè parteix d’un altre punt de vista. La casa (RAC 1) fa una aposta molt forta pel concepte de ràdio d’entreteniment i, de fet, això també és el que prioritza l’Albert Om, en aquest programa que presenta cada dia de les nou a les dotze del migdia, al davant d’un equip format per una dotzena de persones.

Per la seva joventut, Om té més experiència com a oïdor de ràdio que no pas com a professional. Per això, pensant com a oïdor, creu que cal posar molt d’èmfasi en la importància del to distès del programa. “Fem un magazín de matí, però diferent del de les altres emissores que tenen més experiència. Hem d’aportar-hi, doncs, coses noves. Abans del meu programa hi ha hagut un informatiu de tres hores i em penso que després d’això hi ha gent que vol escoltar unes altres coses. L’esforç no és tant de tractar de temes diferents com de fer-ho d’una altra manera, amb més distància. Parlar d’actualitat sí, però amb més ironia i sense tanta militància”. I a conseqüència d’aquest raonament, en aquest programa matinal la tertúlia característica de primera hora s’ha substituït per una lectura del diari amb un personatge conegut d’àmbits i professions diferents. “Comentar la realitat i riure. D’aquí ve una mica el títol del programa, perquè tots associem l’hora del pati a un moment de xerxerola del dia”, explica l’Om. Ara, també matisa que l’objectiu no és de fer riure, “jo no sóc humorista, sóc periodista”.

Es mostra optimista i, sobre la incertesa de si hi haurà lloc per a totes les emissores, creu que és més fàcil que n’hi hagi per a les que aposten per un producte diferent. També aventura que potser es repeteix un moment que a l’estat espanyol ja es va viure fa uns quants anys, quan només es podia sentir la RNE, que va perdre el lideratge amb l’aparició de les privades. A Catalunya, fins ara, Catalunya Ràdio ha fet una feina impressionant i és capdavantera d’audiència. Ara han arribat les privades; ja veurem com anirà tot”.

Un dels estudis de Catalunya Ràdio. Des d’aquesta temporada les emissores privades, Ona Catalana i RAC-1, s’afegeixen a la lluita per l’audiència radiofònica en català.

pliació d’horitzons professionals per qüestions lingüístiques”.

Josep Cuní opina que cal un període mínim de tres anys per a saber si hi haurà espai per a totes les emissores. “Buscant referents apriorístics —diu— semblaria que l’espai és just per raons comercials, però som a les portes d’uns canvis de comportament també comercials considerables als mitjans audiovisuals”.

‘La R-Pública’. Aquest és el títol del programa de Joan Barril que per primera vegada es posa al davant d’un micròfon com a director d’un programa de ràdio. Substitueix a COM Ràdio la sortida de Josep Cuní i és, doncs, una de les novetats que presenta la temporada radiofònica. “Jo sóc nou en això. Sempre que havia parlat a la ràdio, ho havia fet assegut-me a una cadira per respondre les preguntes que em feien i ara sóc jo qui en fa!” Sense embuts, manifesta: “No és la meua feina, jo no en sóc un professional, d’això; els mestres de la

som professionals d’una altra cosa fora d’aquí i jo, quan penso que faig la meua feina és quan escric”. A ell, allò que realment l’importa és passar-ho bé: “Si la gent ens vol escoltar, a mi, m’agradarà molt i la meua vanitat quedarà coberta, però no vull sortir al carrer pendent de com anem d’audiència, perquè no viuria. De primer passem-ho bé i després compartim-ho amb els oïdors. No hi ha res transcendental, ni ens hi juguem la vida”. Per tot això, diu que fa el programa que li agradaria d’escoltar, sobretot tranquil. “Volem fer una ràdio de companyia, que expliqui les coses, però que no doni res per sabut. Som al mateix nivell que els oïdors i si tenen cap dubte sobre cap cosa aquí probablement els el resoldrem, quan unes altres emissores potser els en presentarien més. Tot és bo, és clar”. Amb aquest plantejament, el que persegueix en Joan Barril és de rebaixar una mica la idea que la ràdio és “superimportant” perquè, al cap i a la fi, sentència, “res no és tan important com la vida de la gent”.